

SABIEDRISKO PAKALPOJUMU REGULĒŠANAS KOMISIJA

Ūnijas iela 45, Rīga, LV-1039 | tālrunis 67097200 | e-pasts sprk@sprk.gov.lv

PADOMES LĒMUMS

Rīgā

22.05.2023.

Nr. 64

(prot. Nr.20, 1.p)

Par akciju sabiedrības “Augstsprieguma tīkls” elektroenerģijas pārvades sistēmas pakalpojumu tarifiem

Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisija (turpmāk – Regulators) 2022.gada 14.oktobrī saņēma akciju sabiedrības “Augstsprieguma tīkls”, reģistrācijas numurs: 40003575567, juridiskā adrese: Dārziema iela 86, Rīga, LV-1073 (turpmāk – AS “Augstsprieguma tīkls”), 2022.gada 14.oktobra iesniegumu Nr.2.5/2022/3504, ar kuru AS “Augstsprieguma tīkls” iesniedza elektroenerģijas pārvades sistēmas pakalpojumu tarifu projektu regulatīvajam periodam no 2023.gada 1.marta līdz 2025.gada 28.februārim. Papildus Regulators 2023.gada 2.janvārī saņēma AS “Augstsprieguma tīkls” 2022.gada 30.decembra iesniegumu Nr.2.5/2022/4607, 2023.gada 16.februārī – 2023.gada 15.februāra iesniegumu Nr.2.5/2023/830, 2023.gada 9.martā – 2023.gada 9.marta iesniegumu Nr.2.5/2023/1121, 2023.gada 22.martā – 2023.gada 22.marta iesniegumu Nr.2.5/2023/1269, 2023.gada 25.aprīlī – 2023.gada 25.aprīļa iesniegumu Nr.2.5/2023/1801, 2023.gada 3.maijā – 2023.gada 3.maija iesniegumu Nr.2.5/2023/1901, kā arī 2023.gada 16.maijā – 2023.gada 16.maija iesniegumu Nr.2.5/2023/2049, ar kuriem AS “Augstsprieguma tīkls” iesniedza nepieciešamo papildu informāciju un elektroenerģijas pārvades sistēmas pakalpojumu tarifu projekta pārreķinus, kas aprēķināti regulatīvajam periodam no 2023.gada 1.jūlija līdz 2025.gada 31.decembrim (turpmāk visi iesniegumi kopā – tarifu projekts).

Regulators konstatē

1. Spēkā esošie AS “Augstsprieguma tīkls” elektroenerģijas pārvades sistēmas pakalpojumu tarifi ir apstiprināti ar Regulatora 2020.gada 26.novembra lēmumu Nr.153 “Par akciju sabiedrības “Augstsprieguma tīkls” elektroenerģijas pārvades sistēmas pakalpojumu tarifiem” (Latvijas Vēstnesis, 2020, 231.nr.).
2. AS “Augstsprieguma tīkls” tarifu projekts ir aprēķināts un iesniegts saskaņā ar Regulatora 2022.gada 29.augusta lēmumu Nr.1/18 “Elektroenerģijas pārvades sistēmas pakalpojumu tarifu aprēķināšanas metodika” (turpmāk – Metodika) un Regulatora 2022.gada 29.augusta lēmumu Nr.1/12 “Kapitāla izmaksu uzskaites un aprēķināšanas metodika” (turpmāk – Kapitāla izmaksu metodika), un atbilst likuma “Par sabiedrisko pakalpojumu regulatoriem” 19.panta pirmajai daļai un 20.pantam.

3. AS “Augstsprieguma tīkls” elektroenerģijas pārvades sistēmas pakalpojumu tarifu pārskatīšanas nepieciešamību pamato ar:
 - 3.1. būtisku elektroenerģijas cenas pieaugumu, kas ietekmē ar elektroenerģijas pārvades sistēmas pakalpojumu sniegšanu saistītās izmaksas;
 - 3.2. augsto inflācijas ietekmi, kas palielina saņemto pakalpojumu izmaksas;
 - 3.3. elektroenerģijas pārvades sistēmas operatora informācijas tehnoloģiju sistēmu izmaksu pieaugumu saistībā ar kibernetikas nostiprināšanas paaugstināšanu.
4. AS “Augstsprieguma tīkls” paziņojumu par tarifu projekta iesniegšanu Regulatorā publicēja 2022.gada 24.oktobrī (Latvijas Vēstnesis, 2022, 206.nr.).
5. Regulators ar 2022.gada 16.novembra vēstuli Nr.3-2.42/3422, 2023.gada 17.janvāra vēstuli Nr.2-2.42/154, 2023.gada 10.februāra vēstuli Nr.2-2.42/466, 2023.gada 9.marta vēstuli Nr.2-2.42/856, 2023.gada 12.aprīļa vēstuli Nr.2-2.42/1302, 2023.gada 9.maija vēstuli Nr.2-2.42/1561 un 2023.gada 12.maija vēstuli Nr.1-2.40/1633 nosūtīja informācijas pieprasījumu AS “Augstsprieguma tīkls” par tarifu projekta izvērtēšanai nepieciešamo papildu informāciju un nepieciešamajiem precizējumiem. 2023.gada 2.janvārī, 16.februārī, 9. un 22.martā, 25.aprīlī, 3.maijā un 16.maijā AS “Augstsprieguma tīkls” iesniedza Regulatora pieprasīto papildu informāciju.
6. Saskaņā ar Metodikas 3.punktu regulatīvā perioda ilgums ir no diviem līdz pieciem gadiem. Tarifu perioda ilgums ir viens gads. Iesniedzot tarifu projektu, elektroenerģijas pārvades sistēmas operators iesniedz pamatojumu tarifu aprēķinā izmantotajam regulatīvajam periodam. Regulators ar lēmumu nosaka regulatīvo periodu.
7. Saskaņā ar Metodikas 11.punktu elektroenerģijas pārvades sistēmas pakalpojumu atļautie ieņēmumi sedz šādas tarifu aprēķinā iekļaujamās izmaksas:
 - 7.1. kapitāla izmaksas, kas saskaņā ar Kapitāla izmaksu metodikā noteikto ietver kapitāla atdevi un pamatlīdzekļu un nemateriālo ieguldījumu vērtības norakstījumu. Kapitāla izmaksas nosaka, ņemot vērā šādus apstākļus:
 - 7.1.1. Regulators ar 2022.gada 22.septembra lēmumu Nr.178 “Par kapitāla atdeves likmi elektroenerģijas pārvades sistēmas un elektroenerģijas sadales sistēmas pakalpojumu tarifu projekta aprēķināšanai” (turpmāk – Lēmums Nr.178) noteica kapitāla atdeves likmi 2,72% apmērā, ko piemēro, aprēķinot elektroenerģijas pārvades sistēmas vai elektroenerģijas sadales sistēmas pakalpojumu tarifu projektu, kura spēkā stāšanās datums plānots 2023.gadā;
 - 7.1.2. regulējamo aktīvu bāze (turpmāk – RAB) atbilst ilgtermiņa pakalpojumu sniegšanai piesaistītā kapitāla vērtībai (pašu kapitāls un ilgtermiņa kredīti). RAB vērtības aprēķinos iekļauj komersanta īpašumā esošo aktīvu vai to daļu vērtību, kas nepieciešami efektīvai sabiedriskā pakalpojuma sniegšanai, tai skaitā arī aktīvos uzskaitītos maksājumus par dalību starptautiskajos elektroenerģijas pārvades infrastruktūras izveides projektos, un saistības, kas izriet no lēmumiem par ieguldījumu izmaksu sadali (Kapitāla izmaksu metodikas 6.punkts);
 - 7.1.3. RAB vērtībā neietilpst finanšu ieguldījumi, debitoru parādi, vērtspapīri un līdzdalība kapitālos, naudas līdzekļi, krājumi, pamatlīdzekļu izveidošanas un nepabeigto celtniecības objektu izmaksas, nemateriālo ieguldījumu izveidošanas izmaksas, kā arī aktīvu vērtības daļa, kas finansēta no valsts, pašvaldības, ārvalsts, Eiropas Savienības, citas starptautiskas organizācijas un institūcijas finanšu palīdzības vai finanšu atbalsta, pamatlīdzekļi vai to vērtības daļa, kas iegūta par maksu

(pieslēguma maksu), kura saņemta no lietotāja. RAB neiekļauj par citu pušu līdzekļiem izveidoto aktīvu vai to vērtības daļu pārvērtēšanas rezultātā radušās vērtības izmaiņas. RAB atbilst ilgtermiņa pakalpojumu sniegšanai piesaistītā kapitāla vērtībai (pašu kapitāls un ilgtermiņa kredīti) (Kapitāla izmaksu metodikas 7.punkts);

- 7.2. nodokļu izmaksas, kas ietver nekustamā īpašuma nodokļa izmaksas;
- 7.3. ekspluatācijas izmaksas, kas ietver:
 - 7.3.1. uz Latvijas lietotāju elektroapgādes vajadzībām attiecināto elektroenerģijas pārvades sistēmas zudumu un tehnoloģiskā procesa nodrošināšanas izmaksas, kuras nosaka kā reizinājumu starp prognozēto zudumu un tehnoloģiskā patēriņa apjomu un prognozēto elektroenerģijas cenu (Metodikas 19. un 20.punkts);
 - 7.3.2. ieņēmumu un izdevumu saldo par kompensācijām par elektroenerģijas tranzīta plūsmu nodrošināšanu, kuru nosaka saskaņā ar ieņēmumu un izdevumu saldo par savstarpēju elektroenerģijas tranzīta plūsmu nodrošināšanu starp Eiropas Ekonomiskās zonas (turpmāk – EEZ) valstu pārvades sistēmas operatoriem, ieņēmumu un izdevumu saldo par savstarpēju elektroenerģijas tranzīta plūsmu nodrošināšanu ar valstu, kas neietilpst EEZ, pārvades sistēmas operatoriem un elektroenerģijas izmaksām tranzīta zudumu segšanai (Metodikas 21.punkts);
 - 7.3.3. pārvades sistēmas aktīvu uzturēšanas izmaksas, kuras ietver pārvades sistēmas aktīvu uzturēšanas un apkalpošanas izmaksas. Remontu nepieciešamību nosaka pienākums nodrošināt drošu un nepārtrauktu pārvades sistēmas darbību (Metodikas 22.punkts);
 - 7.3.4. pārvades sistēmas aktīvu nomas maksu, kuras aprēķinā iekļaujama tikai pārvades sistēmas pakalpojumu sniegšanai nepieciešamo aktīvu nomas maksa, kas nedrīkst pārsniegt pamatotu nomas maksas apjomu (Metodikas 23.punkts);
 - 7.3.5. ieņēmumu un izdevumu saldo par pārvades sistēmas palīgpakalpojumiem, kuru nosaka saskaņā ar fiksēto maksu par iepriekš noteikta apjoma jaudas rezerves uzturēšanu atbilstoši noteiktām tehniskām prasībām un avārijas jaudas un regulēšanas rezervju realizācijas ieņēmumu un izdevumu saldo (Metodikas 24.punkts);
 - 7.3.6. personāla un sociālās izmaksas, kuras aprēķina saskaņā ar Darba likumu un sociālās apdrošināšanas jomu reglamentējošajiem normatīvajiem aktiem (Metodikas 25.punkts);
 - 7.3.7. pārējās saimnieciskās darbības izmaksas, kas ietver ar pārvades sistēmas operatora saimniecisko darbību saistītās izmaksas, kas nepieciešamas, lai nodrošinātu pārvades sistēmas pakalpojumu sniegšanu, un kas nav iekļautas citos izmaksu posteņos, kā arī ar obligātā iepirkuma komponentes iekasēšanu no galalietotājiem un administrēšanu saistītās izmaksas (Metodikas 26.punkts).
8. Tarifu projektā izmantota Latvijas Bankas prognozētā inflācija 2024.gadam – 2,7% un 2025.gadam – 2,6%.
9. Saskaņā ar Metodikas 11. un 12.punktu, aprēķinot elektroenerģijas pārvades sistēmas operatora atļautos ieņēmumus, papildus ņem vērā:
 - 9.1. ieņēmumu korekciju, kas vienāda ar regulatīvā rēķina atlikumu regulatīvā perioda beigās;

- 9.2. plānoto izmaksu samazinājumu saistībā ar elektroenerģijas pārvades sistēmas operatora darbības efektivitātes uzlabošanu, ko nosaka kā reizinājumu starp efektivitātes koeficientu un izmaksu summu no kapitāla izmaksām, nodokļu izmaksām un ekspluatācijas izmaksām. Pārvades sistēmas operators aprēķina un iesniedz Regulatoram efektivitātes koeficientu;
 - 9.3. uzkrāto pārslodzes ieņēmumu daļu, par kuru atbilstoši Metodikas 16.punktam Regulators ir sniedzis atļauju novirzīt pārvades sistēmas pakalpojumu izmaksu segšanai.
10. Saskaņā ar Metodikas 4.punktu, aprēķinot tarifu projektu, atļautie ieņēmumi tiek aprēķināti visam regulatīvajam periodam:
- 10.1. regulatīvajā periodā, kurā ir vairāki tarifu periodi, uz katru no tarifu periodiem tiek attiecināta vienāda atļauto ieņēmumu daļa. Ja regulatīvajā periodā ir vairāki tarifu periodi un kāds no tarifu periodiem ir garāks par vienu gadu, tad uz katru tarifu periodu attiecināmais atļauto ieņēmumu apmērs tiek noteikts proporcionāli tarifu perioda ilgumam;
 - 10.2. plānotie ieņēmumi nemainās, izņemot, ja mainās uz tarifu perioda plānotajiem ieņēmumiem attiecināma ieņēmumu korekcija.
11. Saskaņā ar Metodiku ieņēmumu korekciju uz nākamā tarifu perioda plānotajiem ieņēmumiem aprēķina šādi:
- 11.1. ja regulatīvā rēķina atlikums ir negatīvs, pārvades sistēmas operatoram ir tiesības attiecināt regulatīvā rēķina atlikumu uz nākamo tarifu periodu un palielināt noteiktos nākamā tarifu perioda plānotos ieņēmumus, kas veido vairāk nekā vienu procentu un nepārsniedz trīs procentus no kalendārā gada ekspluatācijas izmaksām. Trīs procentu ierobežojums neattiecas uz izmaksu starpību, kas veidojas zudumu un tehnoloģisko izmaksu noviržu rezultātā, ja vidējā faktiskā elektroenerģijas cena attiecīgajā tarifu periodā bijusi par septiņiem vai vairāk *euro*/MWh lielāka nekā plānotā elektroenerģijas cena (Metodikas 31.1.apakšpunkts);
 - 11.2. ja regulatīvā rēķina atlikums ir pozitīvs, tiek samazināti plānotie ieņēmumi nākamajam tarifu periodam par regulatīvā rēķina atlikumu, kas veido vairāk nekā vienu procentu no tarifu perioda plānotajām ekspluatācijas izmaksām (Metodikas 31.2.apakšpunkts);
 - 11.3. ieņēmumu korekcija tiek attiecināta atbilstoši izmaksu attiecināšanas modelim (Metodikas 5.punkts).
12. Atbilstoši Metodikas 27. un 28.punktam elektroenerģijas pārvades sistēmas operators izveido regulatīvo rēķinu, kurā sešus mēnešu pirms tarifu perioda beigām uzskaita:
- 12.1. starpību starp faktiskajiem (prognozētajiem) un plānotajiem ieņēmumiem tarifu periodā, ko nosaka, summējot faktisko starpību par noslēgtajiem mēnešiem attiecīgajā tarifu periodā un prognozēto starpību aprēķina veikšanas brīdī, par pārējiem attiecīgā tarifu perioda mēnešiem;
 - 12.2. starpību starp faktiskajām (prognozētajām) un plānotajām tehnoloģiskā procesa nodrošināšanas un elektroenerģijas zudumu izmaksām, ko nosaka, ņemot vērā faktisko elektroenerģijas cenu noslēgtajos tarifu perioda mēnešos un aprēķina brīdī prognozēto elektroenerģijas cenu pārējiem tarifu perioda mēnešiem. Nosakot tehnoloģiskā procesa nodrošināšanas un elektroenerģijas zudumu izmaksu starpību, aprēķinos izmanto elektroenerģijas zudumu daudzumu, kas nepārsniedz apstiprināto uz attiecīgo tarifu periodu attiecināmo elektroenerģijas zudumu daudzumu;

- 12.3. starpību starp plānoto inflācijas radīto izmaksu pieaugumu regulatīvajā periodā un prognozēto inflācijas radīto izmaksu pieaugumu tarifu periodā;
 - 12.4. starpību starp plānoto un prognozēto nominālās bruto algas izmaiņu radīto izmaksu pieaugumu tarifu periodā;
 - 12.5. starpību starp plānoto un faktisko ieņēmumu un izdevumu saldo par kompensācijām par tranzīta plūsmām, summējot faktiskās starpības par noslēgtajiem mēnešiem attiecīgajā tarifu periodā un prognozētās starpības aprēķina veikšanas brīdī, par pārējiem attiecīgā tarifu perioda mēnešiem;
 - 12.6. starpību starp plānoto un faktisko ieņēmumu un izdevumu saldo par pārvades sistēmas palīgpakalpojumiem, summējot faktiskās starpības par noslēgtajiem mēnešiem attiecīgajā tarifu periodā un prognozētās starpības aprēķina veikšanas brīdī, par pārējiem attiecīgā tarifu perioda mēnešiem, ja pārvades sistēmas operators pierāda, ka veicis nepieciešamās darbības, lai palīgpakalpojumu iepirkumu izmaksas būtu iespējami zemākas;
 - 12.7. ja iepriekšējā vai esošajā tarifu perioda ārējo normatīvo aktu izmaiņu vai ārkārtas situāciju novēršanas dēļ radušās neparedzētās izmaksas ir pamatotas un ciktāl tās nav atgūstamas citādi, ieņēmumu korekcijas daļa ir vienāda ar neparedzēto izmaksu faktisko apmēru.
13. Atbilstoši Metodikas 35.2.apakšpunktam, ja regulatīvā rēķina atlikums ir pozitīvs, pārvades sistēmas operatoram ir pienākums attiecināt regulatīvā rēķina atlikumu uz nākamo regulatīvo periodu un samazināt nākamā regulatīvā perioda plānotos ieņēmumus.
 14. Atbilstoši Metodikas 33.punktam, ja pārvades sistēmas operators regulatīvā perioda laikā īstenojis efektivitātes uzlabošanas pasākumus un saskaņā ar tiem iepriekšējā regulatīvā perioda tarifu projekta aprēķinā ņēmis vērā izmaksu efektivitātes koeficientu, pārvades sistēmas operatoram ir tiesības samazināt regulatīvā rēķina atlikumu par apmēru, kas nepārsniedz 50% no faktiskajiem izmaksu ietaupījumiem, kas noteikti, ņemot vērā ar efektivitātes uzlabošanas pasākumiem saistītās papildu izmaksas un gūtos izmaksu ietaupījumus.
 15. Atbilstoši Metodikai plānotos ieņēmumus elektroenerģijas pārvades sistēmas operators attiecina uz Metodikā noteiktajām trīs pārvades sistēmas lietotāju grupām atbilstoši izmaksu attiecināšanas modelim. Izmaksu attiecināšanas modeli, tā pamatprincipus un ieviešanu pārvades sistēmas operators saskaņo ar Regulatoru (Metodikas 5.punkts). Metodikas 39.punktā atbilstoši elektroietaišu piederības robežai noteiktas šādas pārvades sistēmas lietotāju grupas:
 - 15.1. pārvades sistēmas lietotāji, kuru elektroietaišu piederības robeža ir 110 kV līnijas;
 - 15.2. pārvades sistēmas lietotāji, kuru elektroietaišu piederības robeža ir 110 kV kopnes;
 - 15.3. pārvades sistēmas lietotāji, kuru elektroietaišu piederības robeža ir 110/6-20 kV transformatora 6-20 kV pusē.
 16. Atbilstoši Metodikai maksu par pārvades jaudas uzturēšanu nosaka visiem pārvades sistēmas lietotājiem. Nosakot uzturētās jaudas apmēru, ņem vērā katra pārvades sistēmas lietotāja pieslēguma vai sistēmas pakalpojuma līgumā noteikto tehnisko jaudu (Metodikas 42.punkts).
 17. Atbilstoši Metodikas 2.2.apakšpunktam diferencētie tarifi ir tarifi, pēc kuriem par pārvades sistēmas pakalpojumiem norēķinās pārvades sistēmas lietotāji, tajā skaitā elektroenerģijas ražotāji, kuru elektrostacijas tieši pieslēgtas pārvades sistēmai.
 18. Saskaņā ar Elektroenerģijas tirgus likuma 5.panta otro daļu elektroenerģijas tirgus dalībniekam ir tiesības elektroenerģijas transportēšanai izmantot pārvades un sadales

sistēmas par šajā likumā un likumā “Par sabiedrisko pakalpojumu regulatoriem” paredzētajā kārtībā noteiktajiem sistēmas pakalpojumu tarifiem.

19. Likuma “Par sabiedrisko pakalpojumu regulatoriem” 1.pants noteic likuma un sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas mērķi – nodrošināt iespēju saņemt nepārtrauktus, drošus un kvalitatīvus sabiedriskos pakalpojumus, kuru tarifi (cenas) atbilst ekonomiski pamatotām izmaksām, kā arī veicināt attīstību un ekonomiski pamatotu konkurenci regulējamās nozarēs. Ievērojot minētā likuma 5.pantā noteikto, Regulators pieņem lēmumus un izdod administratīvos aktus, lai aizstāvētu lietotāju intereses un veicinātu sabiedrisko pakalpojumu sniedzēju attīstību saskaņā ar taisnīguma, atklātības, neitralitātes, vienlīdzības un proporcionalitātes principiem.
20. Saskaņā ar Elektroenerģijas tirgus likuma 16.panta otro daļu elektroenerģijas pārvades sistēmas pakalpojumu tarifi nav atkarīgi no attāluma starp lietotāja un ražotāja atrašanās vietām. Ir pieļaujamas citas atšķirības tarifos, ja regulators tādas ir noteicis tarifu aprēķināšanas metodikā.
21. Saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2019. gada 5.jūnija Regulu Nr.2019/943 par elektroenerģijas iekšējo tirgu (turpmāk – Regula Nr.2019/943):
 - 21.1. lai visiem tirgus dalībniekiem nodrošinātu līdzvērtīgus konkurences apstākļus, tīkla tarifi būtu jānosaka un jāpiemēro tā, lai nebūtu ne pozitīvas, ne negatīvas diskriminācijas starp ražošanu, kas pieslēgta sadales līmenī, un ražošanu, kas pieslēgta pārvades līmenī (preambulas 39.punkts un 18.panta 1.punkts);
 - 21.2. regulatīvajām iestādēm, nosakot vai apstiprinot elektroenerģijas pārvades tarifus un sadales tarifus, jāņem vērā Eiropas Energo regulatoru sadarbības aģentūras (turpmāk – ACER) paraugprakses ziņojums (18.panta 10.punkts).
22. Saskaņā ar Eiropas Komisijas 2010.gada 23.septembra Regulas Nr.838/2010, ar ko nosaka pamatnostādnes par pārvades sistēmu operatoru savstarpējo kompensāciju mehānismu un kopējo regulatīvo pieeju pārvades maksu noteikšanai (turpmāk – Regula Nr.838/2010) pielikuma B daļas 1. un 3.punktu vidējā pārvades maksas vērtība gadā, ko maksā ražotāji, nepārsniedz 0,50 EUR/MWh.
23. Saskaņā ar Elektroenerģijas tirgus likuma 16.pantu Regulators var sniegt pārvades sistēmas operatoram atļauju pašam noteikt pārvades sistēmas pakalpojumu tarifus. Saskaņā ar Metodikas 66.punktu, ja Regulators ir devis atļauju atbilstoši Elektroenerģijas tirgus likuma 16.panta pirmajai daļai, pārvades sistēmas operators pats nosaka diferencētos tarifus saskaņā ar šo metodiku, tostarp:
 - 23.1. publicē diferencētos tarifus oficiālajā izdevumā “Latvijas Vēstnesis”, un tie stājas spēkā pārvades sistēmas operatora noteiktajā dienā, bet ne ātrāk kā trīsdesmitajā dienā pēc to publicēšanas;
 - 23.2. vienlaikus iesniedz Regulatoram diferencēto tarifu pamatojumu un informāciju par iepriekšējā perioda faktiskajiem ieņēmumiem un faktiskajām izmaksām, jauno diferencēto tarifu prognozētos datus, kā arī salīdzinājuma tabulas, kurās norādītas lietotāju struktūras izmaiņas, un citus dokumentus, kuri pamato jaunu diferencēto tarifu nepieciešamību.
24. Lai izzinātu sabiedrisko pakalpojumu sniedzēju un lietotāju viedokli un pamatojoties uz likuma “Par sabiedrisko pakalpojumu regulatoriem” 13.panta otro daļu, Regulators 2022.gada 9.novembrī attālināti organizēja uzklaušanās sanāksmi par AS “Augstsprieguma tīkls” elektroenerģijas pārvades sistēmas pakalpojumu tarifu projektu. Sanāksmē piedalījās akciju sabiedrības “Sadales tīkls”, akciju sabiedrības “Latvenergo”, sabiedrības ar ierobežotu atbildību “Enefit”, Būvmateriālu ražotāju

asociācijas, Latvijas Tirdzniecības un rūpniecības kameras, Latvijas Darba devēju konfederācijas, sabiedrības ar ierobežotu atbildību “Vats” un citi pārstāvji, kas puda savu viedokli par iesniegto tarifu projektu. Uzklaušanās sanāksmes dalībnieki izteica viedokļus par ietvertajām izmaksām, tostarp lūdza AS “Augstsprieguma tīkls” sniegt plašāku informāciju par personāla izmaksām un elektroenerģijas zudumu izmaksām.

25. Regulators 2022.gada 28.oktobrī saņēma sabiedrības ar ierobežotu atbildību “Vats” iesniegumu Nr.64, kurā tā aicināja grozīt Metodikas 42.punktu, nosakot, ka sistēmas operators, kura sistēmai ir pieslēgti mazāk par simt tūkstošiem lietotāju, maksas par pārvades jaudas uzturēšanu maksā par gala lietotājiem nepieciešamo (pieprasīto) jaudas apjomu, kā arī, izskatot AS “Augstsprieguma tīkls” iesniegto tarifu projektu, ņemt vērā, ka par pārvades jaudas uzturēšanu sistēmas operators, kura sistēmai ir pieslēgti mazāk par simt tūkstošiem lietotāju, drīkst norēķināties nevis par uzstādīto, bet par pieprasīto jaudu. Savukārt 2022.gada 4.novembrī Regulators saņēma Būvmateriālu ražotāju asociācijas iesniegumu Nr.12 un 2022.gada 10.novembrī – Latvijas Tirdzniecības un rūpniecības kameras iesniegumu Nr.2022/987, kuros abi iesniedzēji norāda uz būtisko izmaksu pieauguma negatīvo ietekmi uz Latvijas uzņēmēju konkurētspēju, plānoto personāla un sociālo izmaksu indeksācijas ietekmi uz tarifu projekta izmaksām, kā arī uz nepieciešamību veikt izmaiņas elektroenerģijas ražotāju tarifa noteikšanā.
26. AS “Augstsprieguma tīkls” pilnvarotais pārstāvis Regulatora padomes sēdē atbalstīja sagatavoto lēmuma projektu.

Regulators secina

1. AS “Augstsprieguma tīkls” aprēķinātais tarifu projekts atbilst Metodikas prasībām:
 - 1.1. tarifu projektā ietvertās elektroenerģijas pārvades sistēmas pakalpojumu izmaksas ir ekonomiski pamatotas;
 - 1.2. atļauto ieņēmumu apmērs aprēķināts tādā apmērā, lai plānotie elektroenerģijas lietotāju maksājumi segtu AS “Augstsprieguma tīkls” ekonomiski pamatotas izmaksas un nodrošinātu sabiedriskā pakalpojuma rentabilitāti, kā to paredz likuma “Par sabiedrisko pakalpojumu regulatoriem” 20.pants.
2. Salīdzinot ar spēkā esošo tarifu aprēķinu, iesniegtais tarifu projekts paredz vidēji 26,1% izmaksu pieaugumu gadā. Iesniegtais tarifu projekts nodrošinās, ka tīklu uzturēšanas izmaksu segšanā piedalīsies visi elektroenerģijas pārvades sistēmas lietotāji.
3. Tarifu projekts sagatavots, paredzot 30 mēnešu regulatīvo periodu no 2023.gada 1.jūlija līdz 2025.gada 31.decembrim un divus tarifu periodus (no 2023.gada 1.jūlija līdz 2024.gada 31.decembrim un no 2025.gada 1.janvāra līdz 2025.gada 31.decembrim).
4. Atbilstoši Metodikas 11.punktam tarifu aprēķinā iekļaujamās izmaksas veido kapitāla izmaksas, ekspluatācijas izmaksas un nodokļu izmaksas, kā arī izmaksu apmērs, kas pārvades sistēmas operatoram jāsamazina, uzlabojot pamatlīdzekļu un citu resursu izmantošanas un saimnieciskās darbības efektivitāti, izmaksu korekcija, kas saistīta ar iepriekšējo periodu prognožu novirzēm, un uzkrāto pārslodzes ieņēmumu daļa. Vienlaikus, aprēķinot regulatīvā rēķina atlikuma daļu, kas veidojusies no starpības starp faktiskajiem un plānotajiem ieņēmumiem iepriekšējā regulatīvajā periodā un starpības starp faktiskajām un plānotajām elektroenerģijas pārvades sistēmas operatora pakalpojumu izmaksām par iepriekšējo regulatīvo periodu, pārvades sistēmas operators nosaka vienādu ar nulli *euro* saskaņā ar Energoresursu cenu ārkārtēja pieauguma samazinājuma pasākumu likuma 4.panta piektajā daļā noteikto. AS “Augstsprieguma tīkls” vidējās regulatīvā perioda

elektroenerģijas pārvades sistēmas pakalpojumu nodrošināšanas izmaksas ir 94 516,4 tūkst. *euro* gadā. Regulatīvā perioda atļautie ieņēmumi ir 236 290,9 tūkst. *euro*, un tie noteikti vienādā apmērā ar elektroenerģijas pārvades sistēmas pakalpojumu sniegšanai nepieciešamajām izmaksām. Elektroenerģijas pārvades sistēmas pakalpojumu nodrošināšanas izmaksas ir ekonomiski pamatotas:

- 4.1. kapitāla izmaksas ir aprēķinātas, ņemot vērā pamatlīdzekļu bilances vērtību un Regulatora apstiprināto kapitāla atdeves likmi. Iekļautie pamatlīdzekļi ir nepieciešami efektīvai elektroenerģijas pārvades sistēmas pakalpojumu nodrošināšanai;
 - 4.2. ekspluatācijas izmaksas ir aprēķinātas tādā apmērā, lai nodrošinātu nepārtrauktu un drošu elektroenerģijas pārvades sistēmas pakalpojumu sniegšanu;
 - 4.3. nodokļu izmaksas aprēķinātas, ņemot vērā plānoto nekustamā īpašuma nodokli, ko aprēķina saskaņā ar normatīvajiem aktiem tikai no regulējamo aktīvu bāzes sastāvā iekļautajiem aktīviem, saskaņā ar Metodikas 14.punktu;
 - 4.4. izmaksu un ieņēmumu korekcija par periodu, kuram noteikti spēkā esošie tarifi, nodrošina, ka uz regulatīvā perioda sākumu nav uzkrāts regulatīvā rēķina atlikums.
5. Aprēķinot regulatīvā perioda pamatotās ekspluatācijas izmaksas, AS “Augstsprieguma tīkls”, ievērojot Metodikas 28.3.apakšpunktā noteikto, ņēma vērā Latvijas Bankas 2023.gada 31.martā prognozēto inflācijas līmeni 2024. un 2025.gadam.
 6. Atbilstoši Metodikas 16.punktam AS “Augstsprieguma tīkls” lūdza Regulatoram atļaut izmantot pārslodzes ieņēmumu daļu, kuru nav paredzēts izmantot jaunu aktīvu iegādes vai izveides finansēšanai, novirzīt pārvades sistēmas pakalpojumu izmaksu segšanai. Regulators, izvērtējot sniegto informāciju, secina, ka pārslodzes ieņēmumu uzkrājumi ir pietiekami prioritāro mērķu izpildei, līdz ar to, ievērojot Regulas Nr.2019/943 19.panta trešo daļu, ir pieļaujams pārslodzes ieņēmumus 62 070,1 tūkst. *euro* apmērā izmantot tarifu projekta aprēķinā ietvertu izmaksu segšanai.
 7. Regulatīvā perioda ilgums – 30 mēneši – ir noteikts, ņemot vērā elektroenerģijas pārvades sistēmas plānoto desinhronizāciju no BRELL sistēmas un sinhronizāciju ar kontinentālo Eiropu. Šo sistēmisko pārkārtojumu rezultātā sagaidāmas tirgus dizaina izmaiņas, tostarp attiecībā uz sistēmas stabilitātes nodrošināšanu, kas saistītas arī ar pārvades sistēmas operatora izmaksu pozīciju izmaiņām.
 8. Aprēķinot regulatīvā perioda atļautos ieņēmumus AS “Augstsprieguma tīkls” papildus neiekļāva izmaksu samazinājumu saistībā ar elektroenerģijas pārvades sistēmas operatora darbības efektivitātes uzlabošanu atbilstoši Metodikas 12.punktam. Ņemot vērā Metodikas 33.punktā noteikto, AS “Augstsprieguma tīkls” ir tiesības paturēt 50% no ietaupījuma, kas radies efektivitātes pasākumu rezultātā un mazina šā lēmuma secinošās daļas 4.punktā noteiktos atļautos ieņēmumus.
 9. Regulatīvā perioda ietvaros prognozētais pārvadītās elektroenerģijas daudzums noteikts ar nelielu samazinājumu katrā tarifu periodā. Pārvadītās elektroenerģijas daudzuma prognoze noteikta, ņemot vērā 2020. un 2022.gada faktiskos datus, kā arī 2023.gada prognozēto elektroenerģijas daudzumu un ņemot vērā elektroenerģijas mikroģeneratoru pieslēgumu skaita pieauguma, kā arī sadales sistēmas operatora sniegto informāciju par nepieciešamo elektroenerģijas apjomu.
 10. Ievērojot Elektroenerģijas tirgus likuma 13.panta trešajā daļā noteikto pārvades sistēmas operatora atbildību, lai nodrošinātu elektroenerģijas transportēšanu, pārvades sistēmas operatoram jānodrošina un jāuztur pārvades tīkla jauda, kas atbilst sistēmas lietotāju

(elektroenerģijas lietotāju un elektroenerģijas ražotāju) pieprasījumam. Atbilstoši sistēmas jauda, par kuru pārvades sistēmas operators ar konkrētiem sistēmas lietotājiem vienojies pieslēguma līgumā vai sistēmas pakalpojumu līgumā, pārvades sistēmas operatoram jāuztur (jārezervē) arī periodā, kurā sistēmas lietotāji to neizmanto vispār (nelieto vai neražo elektroenerģiju) vai izmanto mazākā apmērā. Minētais izriet arī no Metodikas 42.punkta. Atbilstoši AS “Augstsprieguma tīkls” sniegtajai informācijai elektroenerģijas lietotājiem sistēmā tiek rezervēta un nodrošināta transformatora jauda, kas atbilst sistēmas lietotāja pieslēguma vai sistēmas pakalpojumu līgumā noteiktajai jaudai, līdz ar to atbilstoši Metodikas 42.punktam pārvades jaudas uzturēšanas maksu AS “Augstsprieguma tīkls” aprēķināja atbilstoši lietotāju pieprasītās jaudas apmēram, un pārvades sistēmas lietotāji maksā par tiem uzturēto jaudu.

11. Izvērtējot lietotāju iesniegtos viedokļus, tika pārskatītas tarifu projektā ietvertās personāla un sociālās izmaksas.
12. Vērtējot AS “Augstsprieguma tīkls” izvēlēto pieeju elektroenerģijas pārvades sistēmas pakalpojumu tarifu noteikšanā elektroenerģijas ražotājiem kopsakarā ar tiesību aktos noteikto regulējumu, secināms, ka:
 - 12.1. atbilstoši ACER 2019.gada 23.decembra sagatavotajam labās prakses ziņojumam par pārvades tarifu metodikām Eiropā¹, kas saistīts ar elektroenerģijas pārvades sistēmas pakalpojumu tarifiem, un ņemot vērā ACER 2014.gada 15.aprīļa dokumentā “Eiropas Enerģoregulatoru sadarbības aģentūras viedokli par atbilstošu vērtību diapazonu elektroenerģijas pārvades maksu, ko maksā elektroenerģijas ražotāji”² (turpmāk – ACER viedoklis) noteikto, Regulā Nr.838/2010 noteiktā pārvades maksas vērtība gadā, kuru maksā ražotāji, attiecas uz pārvades sistēmas pakalpojumu maksu; AS “Augstsprieguma tīkls” aprēķinātie diferencētie elektroenerģijas pārvades sistēmas pakalpojumu tarifi elektroenerģijas ražotājiem atbilst Regulas Nr.838/2010 pielikuma B daļas 1. un 3.punktam, jo vidējā pārvades maksas vērtība gadā, ko maksā ražotāji, nepārsniedz 0,5 EUR/MWh;
 - 12.2. ievērojot vēsturiskos apstākļus, sistēmas lietotāja plānoto darbību, kā arī citus apstākļus un īpatnības, iespējami gadījumi, kuros sistēmas lietotāja transformatora uzstādītā jauda ir lielāka, nekā pārvades sistēmas operators apņēmis nodrošināt attiecīgajam lietotājam saskaņā ar pieslēguma līgumu vai sistēmas pakalpojumu līgumu. Līdz ar to attiecīgā sistēmas lietotāja vajadzībām sistēmas operators faktiski uztur (rezervē) mazāku sistēmas jaudu, nekā tā norādīta sistēmas lietotāja transformatora tehniskajā pasē, tādējādi arī sistēmas operatora izmaksas par jaudas uzturēšanu attiecīgajam lietotājam faktiski ir mazākas. Vienlaikus elektroenerģijas ražotājs savu uzstādīto transformatoru jaudu nevar izmantot pilnībā, ja tā pārsniedz uzstādītās elektroenerģijas ražošanas jaudas, t.i., ražotājs pieslēgumu var izmantot tikai uzstādīto elektroenerģijas ražošanas jaudu apmērā. Līdz ar to, ja elektroenerģijas ražotāja transformatora tehniskajā pasē norādītā jauda ir lielāka par jaudu, kuru pārvades sistēmas operators apņēmis nodrošināt un faktiski nodrošina attiecīgajam sistēmas lietotājam saskaņā ar pieslēguma līgumu vai sistēmas pakalpojumu līgumu, tad norēķinos par sistēmas pakalpojumiem, ciktāl tas attiecas uz jaudas uzturēšanu, būtu jāpiemēro maksa, kas atbilst attiecīgajā

¹https://acer.europa.eu/Official_documents/Acts_of_the_Agency/Publication/ACER%20Practice%20report%20on%20transmission%20tariff%20methodologies%20in%20Europe.pdf

² *Opinion of the agency for the cooperation of energy regulators on the appropriate range of transmission charges paid by electricity producers*

līgumā noteiktajai jaudai. AS “Augstsprieguma tīkls” ņēma vērā iepriekš minētos nosacījumus, aprēķinot elektroenerģijas pārvades sistēmas pakalpojumu tarifu elektroenerģijas ražotājiem.

13. Ievērojot Regulatora sniegtos priekšlikumus un komentārus, AS “Augstsprieguma tīkls” veica korekcijas sākotnēji iesniegtajā tarifu projektā, 2023.gada 23.martā, 2023.gada 20.aprīlī, 2023.gada 3.maijā un 16.maijā precizējot sākotnēji iesniegtajā tarifu projektā iekļautās izmaksas.
14. Lai nodrošinātu elektroenerģijas pārvades sistēmas pakalpojumu tarifu kopējo izmaksu stabilitāti, tādējādi veicinot elektroenerģijas pārvades sistēmas pakalpojumu tarifu prognozējamību elektroenerģijas pārvades sistēmas lietotājiem un pēc iespējas ātrāku tarifu stāšanos spēkā, un pārvades sistēmas operatora pamatoto izmaksu segšanu, noteikti atšķirīgi tarifu periodu garumi – pirmais tarifu periods noteikts 18 mēnešus garš, savukārt otrais – 12 mēnešus garš. Attiecīgi, ievērojot atšķirīgos tarifu periodus, lai nodrošinātu tarifu atbilstību Metodikas 4.punktā noteiktajam, uz katru tarifu periodu attiecināmais atļauto ieņēmumu apmērs noteikts proporcionāli tarifu perioda mēnešu skaitam. Rezultātā pirmā tarifu perioda plānotie ieņēmumi noteikti 126 613,2 tūkst. *euro* apmērā, savukārt otrajam tarifu periodam plānotie ieņēmumi noteikti 109 677,8 tūkst. *euro* apmērā.
15. Ievērojot visu iepriekš minēto, secināms, ka AS “Augstsprieguma tīkls” iesniegtā tarifu projekta apstiprināšana atbilst likuma “Par sabiedrisko pakalpojumu regulatoriem” 1.pantā ietvertajam mērķim – nodrošināt iespēju saņemt nepārtrauktus, drošus un kvalitatīvus sabiedriskos pakalpojumus, kuru tarifi (cenas) atbilst ekonomiski pamatotām izmaksām, kā arī veicināt attīstību un ekonomiski pamatotu konkurenci regulējamās nozarēs. Regulators, izvērtējot tarifu projektu, ir guvis pārliecību par tarifu atbilstību enerģētikas nozari reglamentējošajiem normatīvajiem aktiem un likuma “Par sabiedrisko pakalpojumu regulatoriem” 5.pantā ietvertajiem sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas pamatprincipiem.

Saskaņā ar Regulatora 2022.gada 29.augusta lēmuma Nr.1/18 “Elektroenerģijas pārvades sistēmas pakalpojumu tarifu aprēķināšanas metodika” 63. un 64.punktu un pamatojoties uz likuma “Par sabiedrisko pakalpojumu regulatoriem” 1.pantu, 5.pantu, 9.panta pirmās daļas 1. un 3.punktu un otro daļu, 20.pantu un 21.panta piekto daļu, Elektroenerģijas tirgus likuma 16.panta pirmo daļu un Administratīvā procesa likuma 55.panta 1.punktu un 63.panta pirmās daļas 1.punktu,

padome nolemj:

1. noteikt regulatīvo periodu no 2023.gada 1.jūlija līdz 2025.gada 31.decembrim;
2. noteikt šādus tarifu periodus:
 - 2.1. no 2023.gada 1.jūlija līdz 2024.gada 31.decembrim;
 - 2.2. no 2025.gada 1.janvāra līdz 2025.gada 31.decembrim;
3. apstiprināt AS “Augstsprieguma tīkls” elektroenerģijas pārvades sistēmas pakalpojumu diferencētos tarifus (bez pievienotās vērtības nodokļa):

Pārvades sistēmas pakalpojumu diferencētie tarifi	Mērvienība	Tarifs
Pārvades sistēmas pakalpojumu tarifi lietotājiem, kuru elektroietaišu piederības robeža ir 110 kV līnijās:		
- elektroenerģijas pārvadīšanas tarifs	EUR/kWh	0,00316
- tarifs par pārvades jaudas uzturēšanu*	EUR/kW/gadā**	9,897

Pārvades sistēmas pakalpojumu tarifi lietotājiem, kuru elektroietaišu piederības robeža ir 110 kV kopnes:		
- elektroenerģijas pārvadīšanas tarifs	EUR/kWh	0,00378
- tarifs par pārvades jaudas uzturēšanu*	EUR/kW/gadā**	11,295
Pārvades sistēmas pakalpojumu tarifi lietotājiem, kuru elektroietaišu piederības robeža ir 110/6-20 kV transformatora 6-20 kV pusē:		
- elektroenerģijas pārvadīšanas tarifs	EUR/kWh	0,00476
- tarifs par pārvades jaudas uzturēšanu*	EUR/kW/gadā**	12,418
Elektroenerģijas ražotāju tarifs		
- jaudas maksa elektroenerģijas ražotājiem***	EUR/kW/gadā	0,79443

* maksu par pārvades jaudas uzturēšanu nosaka atbilstoši 110/20-10-06 kV transformatoru jaudai;

** transformatora jauda kilovatos [kW] atbilst tā tehniskajā dokumentācijā uzrādītajai nominālajai jaudai kilovoltampēros [KVA];

*** maksu elektroenerģijas ražotājiem nosaka atbilstoši uzstādītajai elektroenerģijas ražošanas jaudai.

4. atļaut novirzīt uzkrāto pārslodzes ieņēmumu daļu 62 070,1 tūkst. *euro* apmērā elektroenerģijas pārvades sistēmas pakalpojumu izmaksu segšanai;
5. noteikt, ka šā lēmuma lemjošās daļas 3.punktā apstiprinātie elektroenerģijas pārvades sistēmas pakalpojumu diferencētie tarifi stājas spēkā 2023.gada 1.jūlijā;
6. piešķirt AS “Augstsprieguma tīkls” atļauju katram tarifu periodam saskaņā ar Metodikas 66.punktu pašai noteikt elektroenerģijas pārvades sistēmas pakalpojumu diferencētos tarifus, ja atbilstoši Metodikai nepieciešams veikt plānoto ieņēmumu korekciju. Šādā gadījumā AS “Augstsprieguma tīkls” iesniedz Regulatoram aprēķinātos elektroenerģijas pārvades sistēmas pakalpojumu diferencētos tarifus kopā ar aprēķinu pamatojošo informāciju ne vēlāk kā trīs mēnešus pirms attiecīgā tarifu perioda sākuma, nosakot diferencēto tarifu vērtības atbilstoši šajā lēmumā apstiprinātajai diferencēto tarifu struktūrai;
7. noteikt atļaujas termiņu – līdz stāties spēkā citi saskaņā ar likuma “Par sabiedrisko pakalpojumu regulatoriem” 19.pantā noteikto kārtību Regulatora apstiprināti AS “Augstsprieguma tīkls” elektroenerģijas pārvades sistēmas pakalpojumu diferencētie tarifi;
8. noteikt, ka gadījumā, ja līdz 2025.gada 31.decembrim nav noteikti jauni elektroenerģijas pārvades sistēmas pakalpojumu diferencētie tarifi, kas būs spēkā no 2026.gada 1.janvāra, 2025.gada 31.decembrī spēkā esošos elektroenerģijas pārvades sistēmas pakalpojumu diferencētos tarifus piemēro līdz jaunu elektroenerģijas pārvades sistēmas pakalpojumu diferencēto tarifu spēkā stāšanās dienai;
9. atcelt no 2023.gada 1.jūlija Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas 2020.gada 26.novembra lēmumu Nr.153 “Par akciju sabiedrības “Augstsprieguma tīkls” elektroenerģijas pārvades sistēmas pakalpojumu tarifiem” (Latvijas Vēstnesis, 2020, 231.nr.).

Ja mainās tarifus ietekmējošie faktori vai normatīvais regulējums, kas bija par pamatu šā administratīvā akta pieņemšanai, tostarp kārtība, kādā aprēķina un nosaka elektroenerģijas

pārvades sistēmas pakalpojumu tarifus, Regulators var ierosināt tarifu pārskatīšanu vai atcelt šo lēmumu.

Lēmums stājas spēkā ar tā parakstīšanas dienu.

Šo administratīvo aktu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā viena mēneša laikā no dienas, kad ieinteresētā persona uzzina vai tai vajadzēja uzzināt par pieņemto administratīvo aktu.

Priekšsēdētāja

A. Ozola

DOKUMENTS PARAKSTĪTS AR DROŠU ELEKTRONISKO PARAKSTU UN SATUR LAIKA ZĪMOGU